

Aikuisopiskelijoiden koulutuksellinen minäpystyvyys

Anne Partanen

Järvi-Saimaan kansalaisopiston rehtori, KT

Jyväskylän yliopisto, Aikuiskouluttajan pedagogiset opinnot 2021

Luennon tavoitteet ja sisältö

- 1) Saada tietoa ja ymmärrystä millainen aikuinen on oppijana.
- 2) Saada tietoa ja ymmärrystä minäpystyvyysuskomusten merkityksestä aikuisopiskelijana kehittämisessä.
- 3) Herättää keskustelua tärkeän asian tiimoilta.

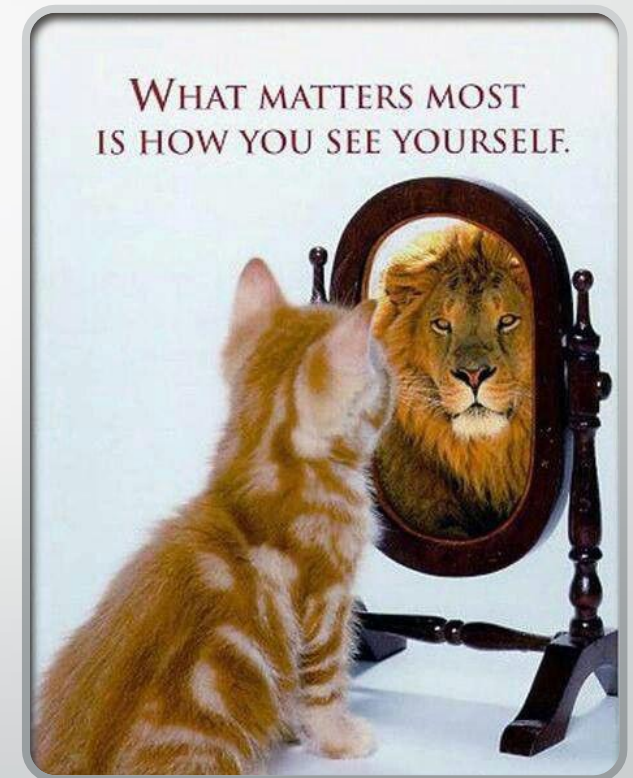
Etsimme vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- ❖ Mitä opiskelijan minäpystyvyys on (= self-efficacy)?
- ❖ Miten koulutuksellinen minäpystyvyys rakentuu?
- ❖ Millaista koulutuksellista minäpystyvyyttä aikuisopiskelijat voivat ilmaista?
- ❖ Miten tukea ja ohjata erilaista koulutuksellista minäpystyvyyttä ilmaisevia aikuisopiskelijoita?

Minäpystyvyys – ajankohtainen asia!

Minäpystyvyys on yhteydessä yksilön toimintaan.

- Pisa-tutkimus osoitti, että suomalaiset lapset eivät luota omaan osaamiseensa, mikä näkyy yhtenä syynä tulosten laskuun. Varsinkin perheen tausta vaikuttaa oppimistuloksiin ja siihen, millainen uskoo olevansa oppijana (Jouni Välijärvi 16.2.2017).
- Ne, jotka pärjäävät huippu-urheilussa, uskovat tekemäänsä ja heillä on vahva tuki omaan tekemiseen (Susanna Rahkamo 18.2.2017).
- Huijarisyndrooma = Tutkimuksissa on arvioitu, että 70 % ihmisistä kokee ainakin yhden jakson elämässään, jossa pelko osaamattomaksi ja epäpäteväksi paljastumisesta piiskaa tekemään yhä enemmän. Paraskaan suoritus ei riitä vakuuttamaan itseä, että on riittävän hyvä. (Psykologi, psykoterapeutti Tiina Ekman 2017).
- Ihmisten usko omiin ilmastotoimintaan liittyviin kykyihinsä on tärkeä tekijä pyrittäessä muuttamaan ilmastohuolta toiminnaksi (Pulkka & Vainio 2019)
- Elinikäinen oppiminen Suomessa –raportin (2019) kyselyn mukaan omasta osaamisesta kertominen ei ole helppoa.

Lähde: <http://www.picturequotes.com/>

Millainen kokemusympäristö tuottaa elämästä haltioitumista, ilahtumista ja kukoistamista?

1. Kokemus omaehtoisuudesta.
2. Kokemus pystyvyydestä.
3. Kokemus yhteenkuulumisesta.

Professori Arto O. Salonen: Ekososiaalinen sivistys 2021

Kursseilla kuultua

*Voiko sinne
harmonikansoittoon
osallistua, kun minä en osaa
soittaa harmonikkaa?*

*Kun olin pieni lapsi, isä sanoi,
ettei minusta ole mihinkään.*

(70-vuotias kädentaitojen kurssilla oleva opiskelija)

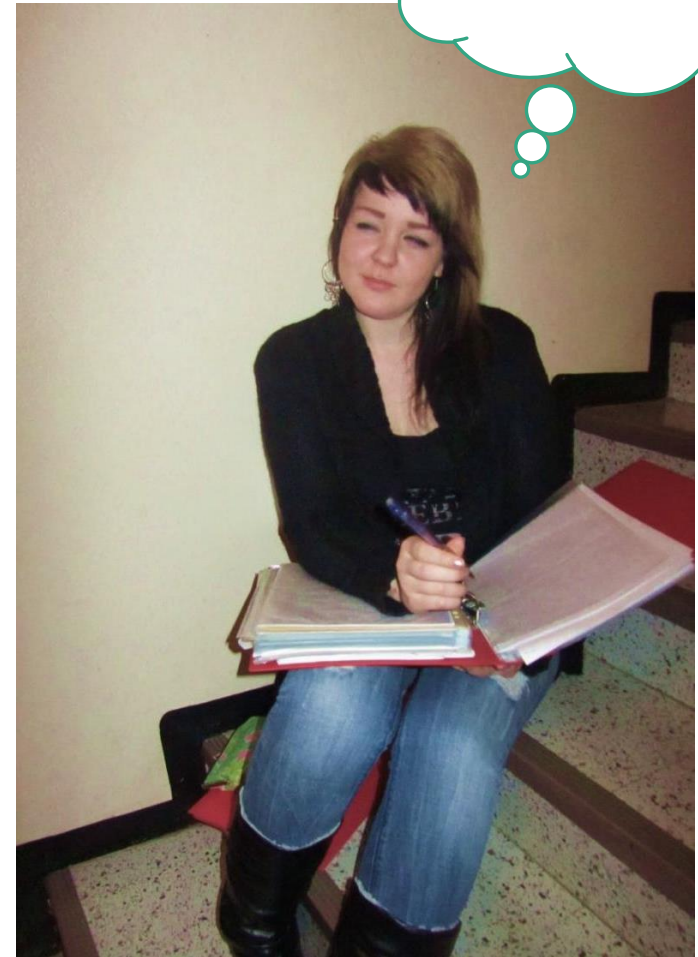
*Ei minun tarvitse enää
oppia mitään!*

(Opisto esittäytyy-tilaisuudessa yli 70-vuotias mies)

Mitä opiskelijan minäpystyvyys on?

- Albert Bandura (1977): Minäpystyvyysteoria
- Ilmaisee opiskelijan odotuksia ja uskoa siitä, että hän voi saavuttaa koulutukselleen asettamansa tavoitteet ja suoriutua koulutuksestaan menestyksellisesti
- Eivät suoraan kerro, mitä opiskelija uskoo tekevänsä, vaan mihin hän uskoo kykenevänsä
- Keskeinen rooli aikuisopiskelijana kehittämisessä (itsesäätelytaidot)

Pystynkö
minä tähän?

Mitä opiskelijan minäpystyvyys on?

- Minäpystyvyys vaihtelee kurssitehtävien ja –tilanteiden mukaan.
- Opiskelijan päämäärien saavuttamista ja opinnoissa menestymistä voidaan ennustaa hänen minäpystyvyytensä kautta.
- Opiskelija ilmaisee kestävämpää kiinnostusta sellaisiin toimintoihin, joihin hän uskoo pystyvänsä.
- Minäpystyvyys on yhteydessä mm. siihen, miten opiskelija käyttäytyy ja motivoi itsensä tietojensa ja kykyjensä puitteissa.
- Vaikuttavat siihen, millaisia päämääriä opiskelija itselleen asettaa sekä hänen suorituskynsä arviointiin tavoitellessaan päämääriään.

Pystynkö
minä tähän?

Koulutuksellisen minäpystyvyyden rakentuminen opiskelijan toiminnassa

Aikaisemmat hallinta/opiskelukokemukset:
Kasvattavat ja ei-kasvattavat kokemukset

Käsitys tiedollisen
kapasiteetin
riittävydestä

Käsitys itsestä oppijana
ja opiskelijana

Koulutuksellisen minäpystyvyyden rakentuminen opiskelijan toiminnassa

Merkittävät toiset

Vaatimaton koulutuksellinen minäpystyvyys

Kasvattavat ja ei-kasvattavat kokemukset

- Synnyinkodin asenteet ja odotukset
- Aikaisemmin koetut kielteiset muistot
- Muiden kurssilaisten ja opettajan odotukset
- Kurssiin liittyvien haasteiden toteutuminen
- Pelko tiedollisen kapasiteetin riittävydestä
- Onnistuminen/epäonnistuminen kurssilla
- On saattanut kokea kouluttautumisen eräänlaisena taakkana

Vaatimaton koulutuksellinen minäpystyvyys

Vaatimaton käsitys itsestä opiskelijana ja oppijana

- Haasteena kurssilla jaksaminen ja siitä selviytyminen: Voimavarojen riittävyys suhteessa kurssin haasteisiin
- Pohtii kognitiivisten taitojensa ja tiedollisen kapasiteettinsa riittävyttä: Uskoo selviytyvänsä kurssista, mutta ei välttämättä odota menestymistä
- Kompensoi vaatimatonta tiedollista kapasiteettiaan laajalla elämäkokemuksella ja ahkeruudella
- Kompensoi vaatimatonta suoritusitsetuntoa vahvalla sosiaalisella itsetunnolla
- Merkittävät toiset toimivat koulutusratkaisujen vahvistajina
- Vertailee kyvykkyyttään ja pystyvyyttään merkittäviin toisiin

Vaatimaton koulutuksellinen minäpystyvyys

- Säätelee vähän/heikosti toimintaansa
- Välttelee haastavia tilanteita/tehtäviä
- Haasteita kohdatessaan antaa helposti periksi
- Suunnittelemattomuus: Asettaa matalia tavoitteita ja sitoutuu niihin heikosti
- Asettaa mieluummin lähitavoitteita kuin tulevaisuuteen orientoituneita tavoitteita
- Epäonnistumiset selittää itseensä liittyvillä tekijöillä
- Vertailee usein itseään muihin kurssilaisiin ja heidän taitoihinsa
- Omaksuu helposti toisten käsityksiä itsestä ja kyvyistään omiksi käsityksiksi (= Peilikuvaminä)

Miten ohjataan opiskelijaa, joka
ilmaisee vaatimatonta
koulutuksellista minäpystyvyyttä?

Ohjauksen merkitys voimakkaamman minäpystyvyyden rakentumisessa

Aikuisopiskelijan ohjausprosessissa tämä tarkoittaa

- ❖ Ohjaajan/opettajan sekä muiden opiskelijoiden läsnäoloa ja tukea opiskeluprosessin eri vaiheissa
- ❖ Relevanttien lähitavoitteiden asettamista
- ❖ Vertais- ja onnistumiskokemusten tarjoamista
- ❖ Psykologisten esteiden tunnistamista
- ❖ Suoritusitsetunnon tukemista
- ❖ Itsesäätelytaitojen kehittämistä myönteisen palautteen kautta
- ❖ Pystyvyysuskomusten tiedostamista ja vahvistamista
- ❖ Kouluttautumista koskevien uskomusten tiedostamista
- ❖ Myönteisten odotusten ja opiskeluasenteiden kehittämistä

Koulutuksen alkuvaiheessa opiskelijaa tuetaan parhaiten vahvistamalla hänen

1. osallistuvuuttaan,
2. riittävyyden tunnettaan ja
3. sosiaalista menestymistään.

Koulutustilanteessa opiskelijan minäpystyvyyteen vaikuttavia tekijöitä

1. Opettajan kysymykset
2. Opettajan palaute
3. Opiskelijoiden ryhmittely
4. Opettajan uskomukset opiskelijan minäpystyvyydestä

Voimistuva koulutuksellinen minäpystyvyys

Kasvattavat ja ei-kasvattavat kokemukset

- Ulkopuolisuuden kokemukset, jotka muodostuvat arvostuksen ja tunnustuksen puutteen kokemuksista
- Koulutukseen sisäänpääsy ja ensimmäiset opiskelusuoritukset toimivat kasvattavina kokemuksina
- Kokemus tiedollisen kapasiteetin riittävydestä
- Menestyminen koulutustilanteissa
- Kokemuksellisen tiedon merkitys koulutuksessa menestymisessä
- Tutkinnon saavuttaminen
- Osallisuus heterogeenisen kurssiyhteisön kokemusverkostossa

Voimistuva koulutuksellinen minäpystyvyys

Melko vahva käsitys itsestä opiskelijana ja oppijana

- Uskovat kognitiivisten taitojensa ja tiedollisen kapasiteettinsa riittävän koulutuksen tavoitteisiin
- Toiminnassa näkyy periksiantamattomuus ja sinnikkyys
- Ovat ahkeria opiskelijoilta
- Sitoutuvat kurssiin ja koulutuksiin liittyviin päämääriin
- Osaavat asettaa itselleen realistisia tavoitteita kykyihinsä nähden. Opiskelijoilla on melko korkeat pystyvyysodotukset koulutuksessa menestymisestä.
- Uskovat selviytyvänsä kurssista sekä menestyvänsä kurssilla
- Saattavat olla roolimallina muille kouluttautumisen merkityksestä
- Oman paikan ja aseman reflektointi oikeana näyttäytyvään opiskeluun ja/tai akateemiseen malliin ja koulutusyhteiskuntaan

Voimakas koulutuksellinen minäpystyvyys

Kasvattavat ja ei-kasvattavat kokemukset

- Onnistuneet kurssikokemukset
- Tutkinnon saavuttaminen

Menestyminen voimaannuttavana tekijänä:

- ❖ Koulutuksessa menestyminen taitojen arvostuksen lisääjänä
- ❖ Kurssilla menestyminen uusien koulutus- ja työmahdollisuuksien avaajina
- ❖ Menestymisen kautta minäpystyvyyden vahvistuminen muilla kursseilla
- ❖ Menestymisen kautta sisältöä muille elämänalueille
- ❖ Koulutuspäätös yksi elämän tärkeimmistä päätöksistä: näkevät koulutuksen mahdollisuutena

Voimakas koulutuksellinen minäpystyvyys

Vahva käsitys itsestä opiskelijana ja oppijana

- Voimakas käyttäytymiseen ja motivaatioon liittyvä sitoutuminen
- Vahva itseohjautuvuus: Säätelevät vahvasti toimintaansa
- Toimintaa leimaa aktiivinen toimijuus
- Uskovat vahvasti omaan pystyvyyteen ja mahdollisuuksiin: kokevat vaikeat tehtävät haasteina
- Koulutukseen osallistumisesta osalle on tullut jo elämäntapa: panostavat näihin paljon
- Omaavat vahvan kehittämispotentiaalin: kehittämisen halu toimii myös voimaannuttavana tekijänä
- Nautiskelevat opiskelusta ja kouluttautumisesta

Voimakas koulutuksellinen minäpystyvyys

- Tavoittelevat ajan tasalla pysymistä
- Ovat rohkeita ja uteliaita uusien haasteiden toteuttamisessa
- Asettavat haastavia tavoitteita ja sitoutuvat niihin vahvasti: tulevaisuuteen orientoituvat tavoitteet
- Osaavat reflektoida hyvin aikaisempien kurssikokemustensa merkitystä kehittämiselleen
- Selittävät epäonnistumiset mm. yrityksen puutteesta
- Eivät jää murehtimaan epäonnistumisia, vaan toipuvat nopeasti ja yrittävät uudestaan
- Opiskelijoilla on voimakkaat pystyvyysodotukset eli he uskovat vahvasti saavuttavansa koulutukselleen asettamansa päämäärät
- Heillä on myös korkeat odotukset koulutuksessa menestymisestään, eivätkä he epäile tiedollisen kapasiteettinsa tai akateemisen kompetenssinsa riittävyyttä

Miten ohjataan opiskelijaa, joka ilmaisee voimistuvaa tai voimakasta koulutuksellista minäpystyvyyttä?

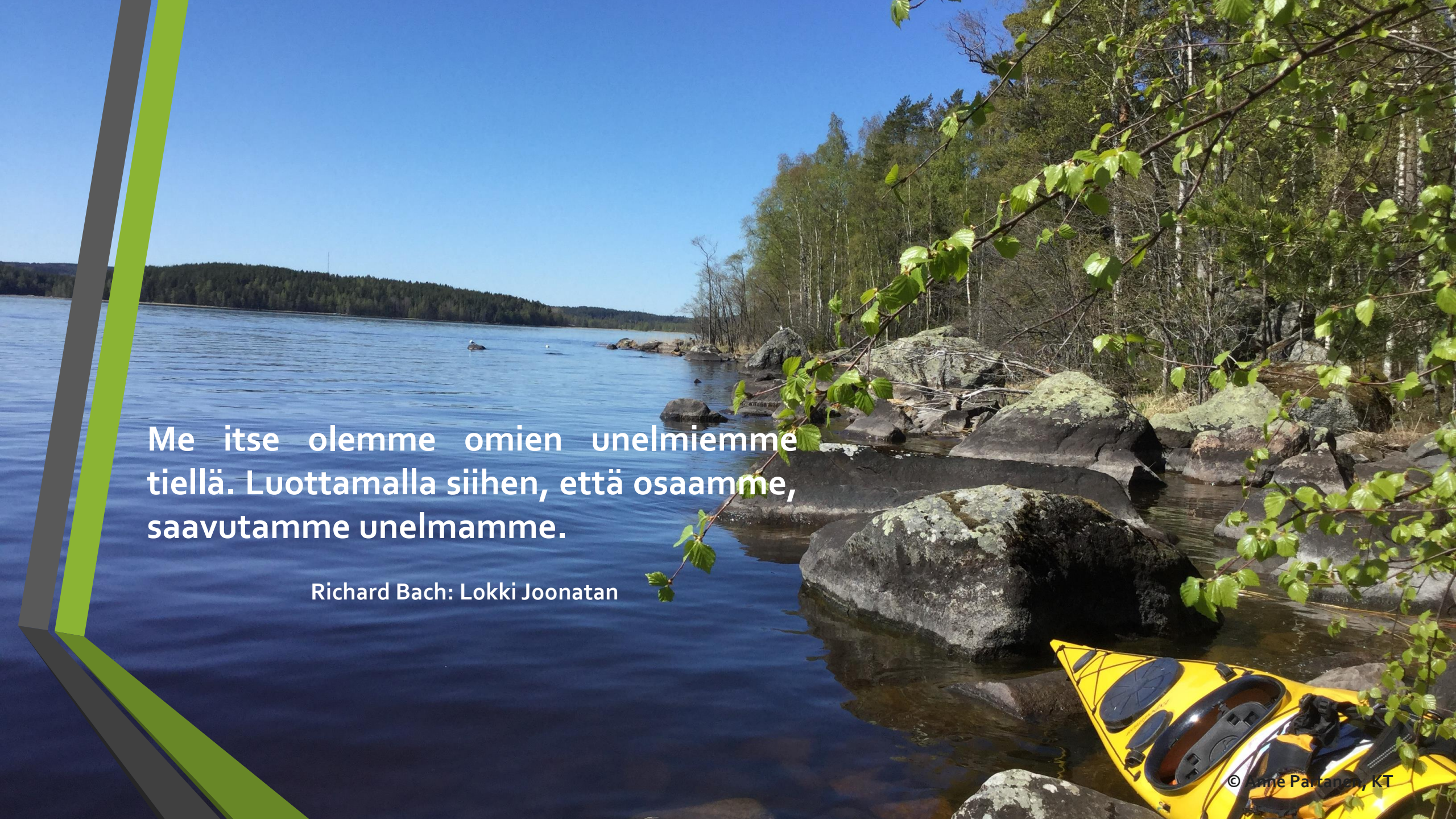
Koulutuksellisen
minäpystyvyyden
yhteys
menestymiseen

Vahva usko omaan pystyvyyteen ja mahdollisuuksiin

- ❖ Koska opiskelija omaa vahvan itseohjautuvuuden ja osaa säädellä toimintaansa, hänelle tulee antaa mahdollisuuksia opiskelunsa suunnitteluun sekä oppimisstrategioidensa valintaan
- ❖ Ohjaajan/opettajan tuki tarvittaessa, koska toimintaa leimaa vahva käyttäytymiseen ja motivaatioon liittyvä *sitoutuminen*
- ❖ Lähitavoitteiden suunnittelusta siirrytään pitkän aikavälin tavoitteisiin
- ❖ Mahdollistetaan oppimistilanteita, joissa voivat toimia aktiivisesti
- ❖ Ylläpidetään vahvaa *suoritusitsetuntoa* asettamalla haasteellisia tehtäviä ja päämääriä
- ❖ Annetaan mahdollisuus toimia toisten opiskelijoiden tukena/mentorina

Ohjausprosessin lähtökohdat koulutuksen alkuvaiheessa

A scenic view of a calm lake with a forested shoreline. In the foreground, a yellow kayak is partially visible on the right, resting near some large, mossy rocks. The water is dark blue and reflects the sky. The background shows a dense forest of green trees under a clear blue sky. A thin branch with green leaves hangs over the water from the right side.

Me itse olemme omien unelmiemme
tiellä. Luottamalla siihen, että osaamme,
saavutamme unelmamme.

Richard Bach: Lokki Joonatan

Lämmin kiitos mielenkiinnosta!

Anne Partanen

annpartanen@gmail.com

044 417 5221